

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 18 grudnia 2014 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Wspólna organizacja rynków — Banany — Uregulowania dotyczące przywozu — Mające zastosowanie stawki celne

W sprawie C-306/13

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Belgia) postanowieniem z dnia 17 maja 2013 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 4 czerwca 2013 r., w postępowaniu:

LVP NV

przeciwko

Belgische Staat,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: T. von Danwitz, prezes izby, C. Vajda, A. Rosas (sprawozdawca), E. Juhász i D. Šváby, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Cruz Villalón,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu LVP NV przez R. Verbekego, P. Vlaemincka oraz B. Van Voorena, advocaten,
- w imieniu rządu belgijskiego przez M. Jacobs oraz J.C. Halleux, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu greckiego przez I. Chalkiasa oraz A. Vasilopoulou, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Rady Unii Europejskiej przez S. Boelaert oraz E. Karlsson, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez G. Wilsa oraz I. Zervasa, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niderlandzki.

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy ważności rozporządzenia Rady (WE) nr 1964/2005 z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie stawek celnych w odniesieniu do bananów (Dz.U. L 316, s. 1) w świetle art. I, art. XIII ust. 1, art. XIII ust. 2 lit. d) i art. XXVIII lub któregośkolwiek innego mającego zastosowanie przepisu Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994 (Dz.U. 1994, L 336, s. 11, zwanego dalej „GATT 1994”), który zawarty jest w załączniku 1A do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), podpisanego w Marrakeszu w dniu 15 kwietnia 1994 r. i zatwierdzonego decyzją Rady z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji porozumień będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) (Dz.U. L 336, s. 1).
- 2 Wniosek tej został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy LVP NV (zwaną dalej „LVP”) a Belgische Staat, dotyczącego wniosku o zwrot ceł uiszczonych przez LVP z tytułu przywozu bananów z Kostaryki i Ekwadoru.

Ramy prawne

Porozumienia WTO

- 3 Decyzją 94/800 Rada Unii Europejskiej zatwierdziła porozumienie ustanawiające WTO oraz porozumienia zawarte w załącznikach 1, 2 i 3 do tego porozumienia (zwane dalej „porozumieniami WTO”), wśród których znajduje się GATT 1994.
- 4 Artykuł II ust. 2 porozumienia ustanawiającego WTO stanowi:
„Porozumienia i związane z nimi instrumenty prawne zawarte w załącznikach 1, 2 i 3 [...] stanowią integralne części niniejszego porozumienia, wiążące dla wszystkich Członków”.
- 5 Zgodnie z art. IV ust. 1 porozumienia ustanawiającego WTO powołana będzie Konferencja Ministerialna, złożona z przedstawicieli wszystkich członków WTO. Artykuł IX ust. 3 i 4 wspomnianego porozumienia dotyczy warunków, na których Konferencja Ministerialna w wyjątkowych okolicznościach może zawiesić jedno z nałożonych na członka zobowiązań przewidzianych w porozumieniu ustanawiającym WTO lub w jednym z porozumień WTO.
- 6 Zgodnie z art. I ust. 1 GATT 1994:
„Wszelkie korzyści, ułatwienia, przywileje oraz zwolnienia, jakie jedna ze stron umowy zapewni produktowi pochodzącemu z jakiegokolwiek innego państwa lub przeznaczonemu dla jakiegokolwiek innego państwa, rozciągają się natychmiast i bezwarunkowo na każdy produkt tego samego rodzaju, który pochodzi z terytorium jakiejkolwiek innej strony umowy lub też jest dla niej przeznaczony. Postanowienie to dotyczy ceł oraz opłat wszelkiego rodzaju pobieranych przy przywozie lub wywozie albo w związku z przywozem lub wywozem [...]”.
- 7 Artykuł II GATT 1994, zatytułowany „Wykazy koncesji”, przewiduje:

„1.

- a) W zakresie handlu każda układająca się strona będzie traktowała inne układające się strony nie mniej korzystnie niż to jest przewidziane we właściwej części odpowiedniego wykazu stanowiącego załącznik do niniejszego porozumienia.

[...]

7. Wykazy załączone do niniejszego porozumienia stanowią część integralną części I tego porozumienia”.

- 8 Artykuł XIII GATT 1994, dotyczący niedyskryminacyjnego stosowania ograniczeń ilościowych, stanowi:

„1. Żadne zakazy lub ograniczenia nie będą stosowane przez jedną układającą się stronę przy przywozie produktu pochodzącego z terytorium jakiegokolwiek innej układającej się strony [...], chyba że takie zakazy lub ograniczenia są stosowane przy przywozie podobnego produktu ze wszystkich trzecich krajów [...].

2. Przy stosowaniu ograniczeń dotyczących przywozu jakiegokolwiek produktu układające się strony będą starały się tak rozdzielić handel tym produktem, aby udział w nim różnych układających się stron odpowiadał możliwie ściśle udziałowi, jakiego mogłyby się one spodziewać przy braku tych ograniczeń; w tym celu będą one przestrzegać następujących postanowień:

[...]

- d) W przypadkach, kiedy kontyngent jest rozdzielany między kraje dostawców, układająca się strona stosująca ograniczenia może dążyć do uzgodnienia przydziału w ramach kontyngentu ze wszystkimi innymi układającymi się stronami mającymi istotny interes w dostarczeniu danego produktu. W przypadku gdy metoda ta okaże się w praktyce niemożliwa do zrealizowania, to odnośna układająca się strona przyzna układającym się stronom mającym istotny interes w dostawie danego produktu udziały w proporcji odpowiadającej ilościom dostaw, dokonywanych przez te układające się strony w ramach całkowitej ilości lub wartości przywozu danego produktu w ciągu poprzedniego reprezentatywnego okresu, z należyтым uwzględnieniem wszystkich specjalnych czynników, które mogły wpływać lub mogą wpływać na handel tym produktem [...]”.

- 9 Artykuł XXVIII GATT 1994, zatytułowany „Zmiana wykazów”, zawiera szczegółowe zasady w odniesieniu do zmiany wykazów koncesji i przewiduje w tym celu złożony system negocjacji pomiędzy układającymi się stronami.

- 10 Artykuł XXVIII ust. 1, 3 i 5 GATT 1994 przewiduje:

„1. Pierwszego dnia każdego trzyletniego okresu, przy czym pierwszy okres rozpoczyna się w dniu 1 stycznia 1958 r. [...], każda układająca się strona (zwana w niniejszym artykule »występującą z wnioskiem układającą się stroną«) będzie mogła zmienić lub wycofać koncesję ujętą w odpowiednim wykazie załączonym do niniejszego porozumienia, po przeprowadzeniu negocjacji i po uzyskaniu zgody każdej układającej się strony, z którą ta koncesja została pierwotnie wynegocjowana, a także z każdą inną układającą się stroną, której interes jako głównego dostawcy został uznany przez układające się strony (te dwie kategorie układających się stron, a także składająca wniosek układająca się strona, zwane są w niniejszym artykule »głównie zainteresowanymi układającymi się stronami«), i z zastrzeżeniem, że przeprowadziła ona konsultacje z każdą inną układającą się stroną, której istotny interes w odniesieniu do tej koncesji został uznany przez układające się strony.

[...]

3.

- a) Jeśli głównie zainteresowane układające się strony nie osiągną porozumienia do dnia 1 stycznia 1958 r. lub przed upływem każdego okresu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, układająca się strona, która zamierza zmienić lub wycofać koncesję, będzie jednak mogła to uczynić. Jeśli przyjmie taki środek, każda układająca się strona, z którą koncesja została pierwotnie wynegocjowana, każda układająca się strona, której interes jako głównego dostawcy został uznany zgodnie z ust. 1, a także każda układająca się strona, której istotny interes został uznany zgodnie z ust. 1, będzie miała możliwość wycofania w terminie sześciu miesięcy, licząc od zastosowania tego środka oraz trzydziestu dni od otrzymania przez układające się strony zawiadomienia na piśmie, koncesji co do zasady równoważnych, które zostały pierwotnie wynegocjowane ze składającą wniosek układającą się stroną.
- b) Jeśli głównie zainteresowane układające się strony osiągną porozumienie, które nie jest satysfakcjonujące dla innej układającej się strony, której istotny interes został uznany zgodnie z ust. 1, ta ostatnia ma możliwość wycofania w terminie sześciu miesięcy, licząc od zastosowania środka przewidzianego w tym porozumieniu oraz trzydziestu dni od otrzymania przez układające się strony zawiadomienia na piśmie, koncesji co do zasady równoważnych, które zostały pierwotnie wynegocjowane ze składającą wniosek układającą się stroną.

[...]

5. Do dnia 1 stycznia 1958 r. i przed upływem każdego okresu, o którym mowa w ust. 1, każda układająca się strona może poprzez zawiadomienie skierowane do układających się stron zastrzec sobie prawo na czas trwania kolejnego okresu do zmienienia odpowiedniego wykazu, pod warunkiem że będzie przestrzegała procedur określonych w ust. 1–3. Jeśli układająca się strona korzysta z tej możliwości, każda inna układająca się strona może w tym samym okresie zmienić lub wycofać każdą koncesję wynegocjowaną pierwotnie ze wspomnianą układającą się stroną, pod warunkiem że będzie przestrzegać tych samych procedur”.

Uzgodnienia do porozumienia w sprawie bananów zawarte pomiędzy Unią Europejską a Republiką Ekwadoru i Stanami Zjednoczonymi Ameryki

- 11 W dniach 11 kwietnia i 30 kwietnia 2001 r. Unia zawarła uzgodnienia do porozumienia, odpowiednio, ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki i z Republiką Ekwadoru, w których zdefiniowano środki rozstrzygania sporów wnoszonych przez te państwa do WTO dotyczących reżimu taryfowego bananów przywożonych do Unii (zwane dalej „uzgodnieniami do porozumienia w sprawie bananów”). W tych uzgodnieniach przewidziano, że Unia wprowadzi wyłącznie taryfowy reżim przywozu bananów najpóźniej w dniu 1 stycznia 2006 r.
- 12 W uzgodnieniu do porozumienia w sprawie bananów zawartym z Republiką Ekwadoru przewidziano, że negocjacje na podstawie art. XXVIII GATT 1994, w ramach których państwo to zostanie uznane za głównego dostawcę, zostaną rozpoczęte w tym celu w odpowiednim czasie.

Odstępstwo z Dohy

- 13 W dniu 14 listopada 2001 r. Konferencja Ministerialna, która odbyła się w Dosze, przyznała Unii odstępstwo od art. I GATT 1994 (zwane dalej „odstępstwem z Dohy”), w zakresie koniecznym do umożliwienia Unii przyznania produktom pochodzącym z grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) (zwanym dalej „państwami AKP”) preferencyjnego traktowania taryfowego przewidzianego w umowie o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony, podpisanej w Kotonu w dniu 23 czerwca 2000 r. (Dz.U. L 317, s. 3) i zatwierdzonej w imieniu Wspólnoty decyzją Rady 2003/159/WE

z dnia 19 grudnia 2002 r. (Dz.U. 2003, L 65, s. 27) (zwanej dalej „umową o partnerstwie AKP–WE”), przy czym Unia nie była zobowiązana do przyznania takiego samego preferencyjnego traktowania taryfowego podobnym produktom każdego innego członka WTO.

- 14 W załączniku do decyzji Konferencji Ministerialnej przyznającej odstępstwo z Dohy przewidziano jednak specjalne procedury arbitrażowe pomiędzy Unią a państwami, z których pochodzące banany objęte są stawką największego uprzywilejowania (zwanymi dalej „państwami KNU”), w ramach negocjacji na podstawie art. XXVIII GATT 1994, w celu określenia, czy skutkiem rozpatrywanego ponownego określenia cła nakładanego przez Unię na banany jest co najmniej utrzymanie całkowitego dostępu do rynku dostawców bananów z państw KNU.
- 15 We wspomnianym załączniku przewidziano, że negocjacje na podstawie art. XXVIII GATT 1994 i procedury arbitrażowe zakończą się przed wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2006 r. nowego wyłącznie taryfowego reżimu Unii.

Porozumienie genewskie

- 16 W dniu 15 grudnia 2009 r. Unia i niektóre państwa KNU Ameryki Łacińskiej parafowały porozumienie genewskie w sprawie handlu bananami pomiędzy Unią Europejską a Brazylią, Kolumbią, Kostaryką, Ekwadorem, Gwatemalą, Hondurasem, Meksykiem, Nikaraguą, Panamą, Peru i Wenezuelą (zwane dalej „porozumieniem genewskim”), które zostało podpisane w dniu 31 maja 2010 r. i zatwierdzone decyzją Rady 2011/194/UE z dnia 7 marca 2011 r. (Dz.U. L 88, s. 66).
- 17 Ustęp 3 lit. a) porozumienia genewskiego przewiduje minimalne stawki celne stosowane przez Unię w odniesieniu do bananów od dnia 15 grudnia 2009 r., przy czym przewidziano, że będą one zmniejszać się stopniowo aż do dnia 1 stycznia 2017 r., z 148 EUR za tonę do 114 EUR za tonę.
- 18 Z ust. 5 porozumienia genewskiego wynika, że spory będące obecnie w toku w ramach WTO oraz wszystkie skargi złożone przez państwa KNU będące stronami tego porozumienia, w ramach procedur z art. XXIV i XXVIII GATT 1994, w odniesieniu do stosowanego przez UE systemu handlu bananami uznaje się za rozstrzygnięte. W ustępie tym przewidziano poza tym, że strony porozumienia genewskiego wspólnie powiadomią Organ Rozstrzygania Sporów WTO o osiągnięciu wspólnie uzgodnionego rozwiązania, za pomocą którego postanowiły zakończyć dane spory.

Prawo Unii

- 19 Rozporządzenie Rady (EWG) nr 404/93 z dnia 13 lutego 1993 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku bananów (Dz.U. L 47, s. 1) tytułem IV zastąpiło obowiązujące wcześniej w sektorze bananów odmienne systemy krajowe wspólnym systemem wymiany handlowej z państwami trzecimi.
- 20 W art. 15 rozporządzenia nr 404/93 do celów tytułu IV tego rozporządzenia zdefiniowano cztery kategorie bananów, czyli tradycyjne banany AKP, nietradycyjne banany AKP, banany z państw trzecich niebędących państwami AKP oraz banany wspólnotowe.
- 21 W art. 18 rozporządzenia nr 404/93 przewidziano otwarcie dla każdego roku kontyngentu taryfowego w wysokości 2 mln ton (masy netto) dla przywozu bananów z państw trzecich niebędących państwami AKP i nietradycyjnych bananów państw AKP, poddając jednak przywóz tych dwóch kategorii bananów różnym stawkom celnym.
- 22 Rozporządzenie nr 404/93 było następnie wielokrotnie zmieniane.

23 Rozporządzenie Rady (WE) 3290/94 z dnia 22 grudnia 1994 r. (Dz.U. L 349, s. 105), rozporządzenie Rady (WE) nr 216/2001 z dnia 29 stycznia 2001 r. (Dz.U. L 31, s. 2) oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 2587/2001 z dnia 19 grudnia 2001 r. (Dz.U. L 345, s. 13) zmieniły art. 15–20 rozporządzenia nr 404/93, w szczególności w zakresie dotyczącym kontyngentu taryfowego i kwoty ceł określonych w art. 18 tego ostatniego rozporządzenia.

24 Artykuł 16 ust. 1 rozporządzenia nr 404/93, zmieniony rozporządzeniem nr 2587/2001, stanowi:

„Niniejszy artykuł oraz art. 17–20 stosuje się do przywozu świeżych produktów oznaczonych kodem CN 0803 00 19 do czasu wejścia w życie, nie później niż w dniu 1 stycznia 2006 r., stawek wspólnej taryfy celnej na te produkty, do których odnosi się procedura określona w art. XXVIII [GATT 1994]”.

25 Artykuł 18 rozporządzenia nr 404/93, zmieniony rozporządzeniem nr 2587/2001, stanowi:

„1. Każdego roku, począwszy od dnia 1 stycznia, otwarte są następujące kontyngenty taryfowe:

- a) kontyngent taryfowy wynoszący 2 200 000 ton netto, zwany »kontyngentem A«;
- b) dodatkowy kontyngent taryfowy wynoszący 453 000 ton netto, zwany »kontyngentem B«;
- c) niezależny kontyngent taryfowy wynoszący 750 000 ton netto, zwany »kontyngentem C«.

Kontyngenty A i B są otwarte w odniesieniu do przywozu produktów pochodzących ze wszystkich państw trzecich.

Kontyngent C jest otwarty w odniesieniu do produktów pochodzących z [państw] AKP.

[...]

2. Przywóz odbywający się w ramach kontyngentów A i B oraz przywóz bananów z państw trzecich, poza [niebędących] państwami AKP, jest objęty stawką opłaty celnej równą 75 EUR za tonę. Do przywozu produktów pochodzących z państw AKP stosuje się zerową stawkę celną.

3. Do przywozu w ramach kontyngentu C stosuje się zerową stawkę celną.

[...]”.

26 Motywy 1–7 rozporządzenia nr 1964/2005 są sformułowane następująco:

„(1) [Rozporządzenie 404/93, zmienione rozporządzeniem nr 2587/2001] przewiduje wejście w życie systemu wyłącznie taryfowego na przywóz bananów najpóźniej w dniu 1 stycznia 2006 r.

(2) W dniu 12 lipca 2004 r. Rada upoważniła Komisję do otwarcia negocjacji na mocy art. XXVIII GATT z 1994 r. w celu zmiany niektórych koncesji mających zastosowanie do bananów. Odpowiednio, w dniu 15 lipca 2004 r., Wspólnota notyfikowała WTO o jej zamiarze [zamiar] zmiany koncesji w ramach pozycji 0803 00 19 (banany) na liście koncesyjnej [w wykazie koncesji] WE CXL. Komisja prowadziła negocjacje w konsultacji z komitetem utworzonym na mocy art. 133 traktatu oraz ze Stałym Komitetem ds. Rolnictwa oraz według dyrektyw negocjacyjnych wydanych przez Radę.

(3) Komisja nie była w stanie wynegocjować możliwej do zaakceptowania umowy z Ekwadorem i Panamą, które są głównymi dostawcami [mają interes jako główni dostawcy], ani z Kolumbią i Kostaryką, które są znaczącymi dostawcami [mają interes jako znaczący dostawcy] produktów objętych pozycją HS 0803 00 19 (banany). Zgodnie z Załącznikiem do decyzji Konferencji

Ministerialnej WTO z dnia 14 listopada 2001 r. w sprawie Umowy o partnerstwie AKP–WE [...] Komisja prowadziła również konsultacje z innymi członkami WTO. Konsultacje te nie doprowadziły do zawarcia możliwej do zaakceptowania umowy.

- (4) W dniu 31 stycznia 2005 r. Wspólnota notyfikowała WTO o jej zamiarze [zamiar] zastąpienia koncesji w ramach pozycji 0803 00 19 (banany) należnym cłem w wysokości 230 EUR za tonę.
- (5) Postępowanie arbitrażowe przewidziane w Załączniku do decyzji zostało wszczęte w dniu 30 marca 2005 r. W orzeczeniu arbitra z dnia 1 sierpnia 2005 r. stwierdzono, że stawka celna KNU w wysokości 230 EUR za tonę, którą zaproponowała Wspólnota, nie odpowiada wspomnianemu wyżej Załącznikowi, ponieważ jej skutkiem nie byłoby co najmniej utrzymanie całkowitego dostępu dostawców KNU do rynku. Komisja dokonała przeglądu wniosku Wspólnoty w świetle ustaleń arbitra. W drugim orzeczeniu wydanym w dniu 27 października 2005 r. arbiter stwierdził, że zmieniony wniosek dotyczący stawki celnej KNU w wysokości 187 EUR za tonę nie poprawia sytuacji. Komisja zatem dokonała ponownej zmiany swojego wniosku w celu poprawy sytuacji.
- (6) Zgodnie ze zobowiązaniami Wspólnoty na mocy Umowy o partnerstwie AKP–WE powinien również zostać otwarty kontyngent taryfowy w odniesieniu do bananów pochodzących z [państw] AKP.
- (7) Środki niezbędne do wdrożenia niniejszego rozporządzenia, jak również środki przejściowe dotyczące w szczególności zarządzania kontyngentem taryfowym w odniesieniu do bananów pochodzących z [państw] AKP, powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji [Dz.U. L 184, s. 23]”.

27 Artykuł 1 tego rozporządzenia przewiduje:

„1. Od dnia 1 stycznia 2006 r. stawka celna w odniesieniu do bananów (kod CN 0803 00 19) wynosi 176 EUR za tonę.

2. Co roku od dnia 1 stycznia, począwszy od dnia 1 stycznia 2006 r., otwiera się autonomiczny kontyngent taryfowy w wysokości 775 000 ton wagi netto, podlegający zerowej stawce celnej, na przywóz bananów (kod CN 0803 00 19) pochodzących z [państw AKP]”.

28 W związku z podpisaniem w dniu 31 maja 2010 r. porozumienia genewskiego rozporządzenie nr 1964/2005 zostało uchylone rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 306/2011 z dnia 9 marca 2011 r. (Dz.U. L 88, s. 44).

29 Z motywu 3 rozporządzenia nr 306/2011 wynika, że zgodnie z porozumieniem genewskim Unia stopniowo zmniejszy taryfę celną na banany ze 176 EUR za tonę do 114 EUR za tonę. W wyniku pierwszego cięcia, zastosowanego z mocą wsteczną od dnia 15 grudnia 2009 r., czyli dnia parafowania porozumienia genewskiego, taryfa celna została zmniejszona do 148 EUR za tonę metryczną.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

30 LVP jest spółką importującą banany, z siedzibą w Belgii.

31 Spór w postępowaniu głównym dotyczy złożonego przez LVP wniosku o zwrot nadpłaconych ceł w wysokości 176 EUR za tonę z tytułu przywozu bananów z Kostaryki i Ekwadoru od dnia 1 stycznia 2006 r. do dnia 15 grudnia 2009 r., a głównie w okresie od drugiego do czwartego kwartału 2006 r. (zwanym dalej „spornym okresem”).

- 32 Wspomniany wniosek, złożony w dniu 6 stycznia 2009 r. do regionalnej dyrekcji w Gand urzędu ds. ceł i akcyzy, został oddalony decyzją z dnia 20 maja 2009 r.
- 33 Wniesione w dniu 27 lipca 2009 r. przez LVP do generalnego inspektora ceł i akcyz odwołanie administracyjne od decyzji odmownej z dnia 20 maja 2009 r. zostało decyzją z dnia 7 listopada 2009 r. uznane za bezzasadne z tego względu, że cła, w momencie ich zapłaty, były zgodnie z prawem Unii należne.
- 34 Pismem złożonym w sekretariacie sądu odsyłającego w dniu 7 lutego 2013 r. LVP wniosła skargę na decyzję generalnego inspektora ceł i akcyz.
- 35 LVP podważa, w świetle zobowiązań Unii na mocy postanowień WTO, ważność określonej w rozporządzeniu nr 1964/2005 stawki celnej wynoszącej 176 EUR za tonę, mającej zastosowanie od dnia 1 stycznia 2006 r. do bananów nie pochodzących z państw AKP. Zdaniem LVP reżim przewidziany we wspomnianym rozporządzeniu mógł mieć zastosowanie dopiero od daty parafowania porozumienia genewskiego, czyli od dnia 15 grudnia 2009 r., tak więc w spornym okresie powinna mieć jeszcze zastosowanie stawka celna wynosząca 75 EUR za tonę, która została określona w rozporządzeniu nr 404/93, zmienionym rozporządzeniem nr 2587/2001, w odniesieniu do przywozu bananów z państw trzecich niebędących państwami AKP w ramach kontyngentów A i B ustanowionych we wspomnianym rozporządzeniu.
- 36 Odwołując się między innymi do art. 16 ust. 1 rozporządzenia nr 404/93, zmienionego rozporządzeniem nr 2587/2001, sąd odsyłający podkreśla, że w spornym okresie negocjacje prowadzone w ramach art. XXVIII GATT 1994 jeszcze się nie zakończyły, a zatem jego zdaniem stawka celna w wysokości 75 EUR za tonę mająca zastosowanie do kontyngentu A, wynoszącego 2,2 mln ton, otwartego dla przywozu bananów z państw trzecich na mocy rozporządzenia nr 404/93, zmienionego rozporządzeniem nr 2587/2001, wciąż obowiązywała w tym okresie i nie mogła być zastąpiona przez stawkę przewidzianą w rozporządzeniu nr 1964/2005. Z jednej strony Unia, a z drugiej strony w szczególności Republika Kostaryki i Republika Ekwadoru osiągnęły porozumienie dopiero w dniu 15 grudnia 2009 r. W konsekwencji dopiero w tym dniu stawka celna wynosząca 75 EUR za tonę przestała obowiązywać.
- 37 Sąd odsyłający podnosi, że Republika Ekwadoru wniosła skargę przeciwko wprowadzeniu stawki celnej wynoszącej 176 EUR za tonę do właściwych organów WTO. W swym sprawozdaniu z tej sprawy organ odwoławczy WTO stwierdził, że kontyngent wynoszący 2,2 mln ton objęty stawką celną w wysokości 75 EUR za tonę obowiązywał do zakończenia negocjacji na podstawie art. XXVIII GATT 1994, czyli do dnia 15 grudnia 2009 r.
- 38 Mimo iż zgodnie z orzecnictwem Trybunału postanowienia WTO nie mają bezpośredniego skutku prawnego (zob. wyrok *Leon Van Parys*, C-377/02, EU:C:2005:121), sąd odsyłający podkreśla, że prawodawstwo Unii może być jednak badane w świetle porozumień WTO, jeżeli odnośne prawodawstwo zostało przyjęte szczególnie w celu wykonania postanowień WTO lub gdy prawodawstwo to wyraźnie odwołuje się do konkretnych postanowień porozumień WTO (zob. wyroki *Nakajima/Rada*, C-69/89, EU:C:1991:186, pkt 31; *FIAMM i FIAMM Technologies/Rada i Komisja*, T-69/00, EU:T:2005:449, pkt 114; a także *Fedon & Figli i in./Rada i Komisja*, T-135/01, EU:T:2005:454, pkt 107).
- 39 Sąd odsyłający podnosi między innymi, że w motywach rozporządzeń dotyczących przywozu w sektorze bananów odwołano się do WTO i do negocjacji na podstawie art. XXVIII GATT 1994. Nie jest zatem wykluczone, że Trybunał jest właściwy do przeprowadzenia oceny zgodności z prawem rozporządzenia 1964/2005 w świetle reguł WTO.

- 40 W tych okolicznościach rechtbank van eerste aanleg te Brussel postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy rozporządzenie [nr 1964/2005], stosowane przez Unię [...] od dnia 1 stycznia 2006 r. do dnia 15 grudnia 2009 r., narusza art. I, art. XIII ust. 1, art. XIII ust. 2 lit. d), art. XXVIII lub którykolwiek inny mający zastosowanie artykuł GATT 1994, pojedynczo bądź w połączeniu z innymi, poprzez to, że wprowadziło dla bananów (kod CN 0803 00 19) stawkę celną w wysokości 176 EUR za tonę, niezgodnie z koncesjami wynegocjowanymi przez [Wspólnotę] dla bananów, zanim w kwestii tej osiągnięto nowe porozumienie w ramach WTO?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 41 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy rozporządzenie nr 1964/2005 narusza art. I, art. XIII ust. 1, art. XIII ust. 2 lit. d) i art. XXVIII lub którykolwiek inny artykuł GATT 1994 poprzez to, że w rozporządzeniu tym ustanowiono stawkę celną w wysokości 176 EUR za tonę mającą zastosowanie do bananów od dnia 1 stycznia 2006 r.
- 42 Niezależnie od autonomicznego kontyngentu w wysokości 775 000 ton wagi netto podlegającego zerowej stawce celnej otwartego przez to rozporządzenie w odniesieniu do przywozu bananów pochodzących z państw AKP rozporządzenie nr 1964/2005 wprowadziło od dnia 1 stycznia 2006 r. wyłącznie taryfowy reżim w odniesieniu do przywozu bananów do Unii, określając na 176 EUR za tonę stawkę celną mającą od tego dnia zastosowanie do bananów.
- 43 Badanie pytania prejudycjalnego wymaga rozstrzygnięcia wcześniej kwestii, czy postanowienia GATT 1994 mogą stworzyć w odniesieniu do jednostek prawa, na które mogą się one powoływać bezpośrednio przed sądem krajowym, aby sprzeciwić się stosowaniu tej stawki celnej określonej w art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1964/2005.
- 44 W tym zakresie na wstępie należy przypomnieć, że zważywszy na ich charakter i kontekst systemowy, porozumienia WTO nie należą co do zasady do norm, w świetle których Trybunał dokonuje kontroli zgodności z prawem aktów instytucji Unii (zob. wyrok Portugalia/Rada, C-149/96, EU:C:1999:574, pkt 47; postanowienie OGT Fruchthandelsgesellschaft, C-307/99, EU:C:2001:228, pkt 24; wyroki: Omega Air i in., C-27/00 i C-122/00, EU:C:2002:161, pkt 93; Petrotub i Republica/Rada, C-76/00 P, EU:C:2003:4, pkt 53; Biret International/Rada, C-93/02 P, EU:C:2003:517, pkt 52; a także Van Parys, EU:C:2005:121, pkt 39).
- 45 Stwierdziwszy, że w ramach systemu ustanowionego w porozumieniach WTO ważne miejsce zajmowały negocjacje pomiędzy stronami (zob. wyrok Portugalia/Rada, EU:C:1999:574, pkt 36), Trybunał orzekł, że nałożenie na organy sądowe obowiązku wyłączenia stosowania niezgodnych z porozumieniami WTO przepisów prawa wewnętrznego, prowadziłoby do pozbawienia organów ustawodawczych lub wykonawczych układających się stron możliwości, przewidzianej między innymi w uzgodnieniu do porozumienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów, które stanowi załącznik 2 do porozumienia ustanawiającego WTO (zwanym dalej „uzgodnieniem do porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów”), przyjęcia rozwiązania, choćby tymczasowego, w drodze negocjacji (zob. wyroki Portugalia/Rada, EU:C:1999:574, pkt 40, Van Parys, EU:C:2005:121, pkt 48).
- 46 Poza tym Trybunał stwierdził, że przyznanie, iż zadanie zapewnienia zgodności prawa Unii z postanowieniami WTO spoczywa bezpośrednio na sądzie Unii, oznaczałoby pozbawienie organów ustawodawczych i wykonawczych Unii swobody manewru, jaką mają podobne organy partnerów handlowych Unii. Jak wiadomo, niektóre układające się strony, w tym najważniejsi partnerzy handlowi Unii, doszły w świetle przedmiotu i celu porozumień WTO do wniosku, że postanowienia te nie znajdują się pośród norm, w świetle których ich organy sądowe oceniać mają zgodność z prawem

przepisów prawa wewnętrznego. Dopuszczenie takiego braku wzajemności groziłoby zakłóceniem równowagi w stosowaniu reguł WTO (zob. wyroki: Portugalia/Rada, EU:C:1999:574, pkt 43–46; Van Parys, EU:C:2005:121, pkt 53; a także FIAMM i in./Rada i Komisja, C-120/06 P i C-121/06 P, EU:C:2008:476, pkt 119).

- 47 Trybunał powinien dokonywać kontroli zgodności z prawem zaskarżonego aktu Unii w świetle reguł WTO wyłącznie w sytuacji, gdy Unia zamierzała wykonać konkretne zobowiązanie przyjęte w ramach WTO lub gdy akt Unii zawiera wyraźne odesłanie do konkretnych postanowień porozumień WTO (zob. w odniesieniu do Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z 1947 r. wyroki: Fediol/Komisja, 70/87, EU:C:1989:254, pkt 19–22; Nakajima/Rada, EU:C:1991:186, pkt 31; a także w doniesieniu do porozumień WTO wyroki: Portugalia/Rada, EU:C:1999:574, pkt 49; Biret International/Rada, EU:C:2003:517, pkt 53; Van Parys, EU:C:2005:121, pkt 40).
- 48 Tymczasem, wbrew twierdzeniom LVP, w niniejszym przypadku nie zachodzi taka wyjątkowa sytuacja.
- 49 Należy bowiem przypomnieć, że Trybunał orzekł już, iż wspólna organizacja rynków w sektorze bananów, taka jak ustanowiona w rozporządzeniu nr 404/93 i następnie zmieniona, nie zmierza do zapewnienia wykonania w porządku prawnym Unii konkretnego zobowiązania przyjętego w ramach GATT 1994 ani nie odsyła wyraźnie do konkretnych postanowień GATT 1994 (postanowienie OGT Fruchthandelsgesellschaft, EU:C:2001:228, pkt 28).
- 50 Następnie, określając za pomocą rozporządzenia nr 1964/2005 na 176 EUR za tonę stawkę celną mającą zastosowanie do bananów niepochodzących z państw AKP od dnia 1 stycznia 2006 r., Unia nie miała zamiaru zapewnienia wykonania w porządku prawnym Unii konkretnego zobowiązania w ramach WTO, które mogłoby uzasadniać odstępstwo od niedopuszczalności powołania się na reguły WTO przed sądem Unii i umożliwić dokonanie przez ten sąd kontroli zgodności z prawem zaskarżonych przepisów prawa Unii w świetle tych reguł.
- 51 W tym zakresie z przedłożonych Trybunałowi akt sprawy wynika, że po podpisaniu z Republiką Ekwadoru i Stanami Zjednoczonymi Ameryki uzgodnień do porozumienia w sprawie bananów, przewidujących, że Unia wprowadzi wyłącznie taryfowy reżim w odniesieniu do bananów najpóźniej w dniu 1 stycznia 2006 r., Unia podjęła negocjacje na podstawie art. XXVIII GATT 1994 w celu zmiany swych koncesji mających zastosowanie do bananów i osiągnięcia zgodnie z załącznikiem do decyzji Konferencji Ministerialnej WTO, która przyznała jej odstępstwo z Dohy, porozumienia w sprawie ceł przywozowych, które utrzymywałyby całkowity dostęp do rynku dla bananów pochodzących z państw KNU.
- 52 Po wszczęciu różnych procedur rozstrzygnięcia w ramach WTO sporów, po pierwsze, na podstawie załącznika do decyzji Konferencji Ministerialnej WTO przyznającej Unii odstępstwo z Dohy, dotyczących stawek celnych zaproponowanych przez Unię, a po drugie, na podstawie uzgodnienia do porozumienia w sprawie rozstrzygnięcia sporów, dotyczących stawki celnej wynoszącej 176 EUR za tonę, określonej w rozporządzeniu nr 1964/2005, Unia i dane państwa KNU Ameryki Łacińskiej przyjęły w dniu 15 grudnia 2009 r., wraz z porozumieniem genewskim, wynegocjowane rozwiązanie.
- 53 Poza stopniowym obniżeniem od dnia 15 grudnia 2009 r. stawki celnej mającej zastosowanie do bananów wspomniane porozumienie przewiduje między innymi, że spory będące w toku w ramach WTO w odniesieniu do reżimu mającego zastosowanie do bananów oraz wszystkie skargi złożone przez państwa KNU będące stronami tego porozumienia w ramach procedur na podstawie art. XXIV i XXVIII GATT 1994 uznaje się za rozstrzygnięte. Jak podnoszą zasadniczo rządy belgijski i grecki, a także Rada i Komisja, z powyższego wynika, że po zakończeniu negocjacji podjętych przez Unię państwa KNU będące stronami porozumienia genewskiego ostatecznie zaakceptowały stosowanie w spornym okresie stawki celnej wynoszącej 176 EUR za tonę przewidzianej w rozporządzeniu nr 1964/2005, przeciwko której jednak wszczęły procedury rozstrzygnięcia sporów i która w ramach tych procedur została uznana za niezgodną z właściwymi postanowieniami GATT 1994.

- 54 Należy zatem stwierdzić, że reżim, jaki osiągnęła Unia za pomocą porozumienia genewskiego, a w szczególności zobowiązanie państw KNU będących jego stronami do uznania za rozstrzygnięte wszystkich sporów i skarg w toku, odzwierciedla konieczność przyznania instytucjom Unii swobody manewru w ramach negocjacji, które doprowadziły do zawarcia tego porozumienia.
- 55 W szczególności należy podnieść, po pierwsze, że uzgodnienia do porozumienia w sprawie bananów przewidywały bezsprzecznie, że Unia wprowadzi wyłącznie taryfowy reżim w odniesieniu do przywozu bananów najpóźniej w dniu 1 stycznia 2006 r., zobowiązując się ponadto do podjęcia negocjacji na podstawie art. XXVIII GATT 1994 w odpowiednim czasie, a po drugie, że załącznik do decyzji Konferencji Ministerialnej WTO, w którym przyznano Unii odstępstwo z Dohy, nakładało na nią w tym zakresie obowiązek przestrzegania specjalnych procedur arbitrażowych w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie ceł przywozowych, które utrzymywałyby pełen dostęp do rynku dla bananów pochodzących z państw KNU. Należy jednakże stwierdzić, że ani te uzgodnienia, ani ten załącznik, ani nawet dwa orzeczenia sądów arbitrażowych wydane w dniu 1 sierpnia i w dniu 27 października 2005 r. na podstawie wspomnianego załącznika, do których odwołano się w motywie 5 rozporządzenia nr 1964/2005, nie określiły wysokości przywozowych stawek celnych, jakie ma stosować Unia.
- 56 Poza tym uzgodnienia do porozumienia w sprawie bananów nie zostały wspomniane w rozporządzeniu nr 1964/2005, którego motyw 1 ogranicza się do wskazania, że „rozporządzenie nr 404/93, zmienione rozporządzeniem nr 2587/2001] przewiduje wejście w życie systemu wyłącznie taryfowego na przywóz bananów najpóźniej w dniu 1 stycznia 2006 r.”.
- 57 Ponadto stawka celna wynosząca 176 EUR za tonę określona w rozporządzeniu nr 1964/2005 została następnie uznana za niezgodną z odpowiednimi postanowieniami GATT 1994 w ramach procedur rozstrzygania sporów wszczętych na podstawie uzgodnienia do porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów. Tymczasem, wbrew twierdzeniom LVP, okoliczność ta potwierdza wniosek, zgodnie z którym określając na takim poziomie stawkę celną mającą zastosowanie do bananów od dnia 1 stycznia 2006 r., Unia nie zamierzała wykonywać konkretnego obowiązku przyjętego w ramach WTO.
- 58 Z powyższych rozważań wynika, że rozporządzenie nr 1964/2005 nie może być traktowane jako środek mający na celu zapewnienie wykonania w porządku prawnym Unii konkretnego obowiązku przyjętego w ramach WTO.
- 59 Wreszcie zawarta w motywach 2–5 rozporządzenia 1964/2005 zwykła aluzja do kontekstu negocjacji podjętych przez Unię na podstawie art. XXVIII GATT 1994 nie umożliwia stwierdzenia, że rozporządzenie to spełnia drugi warunek, który może, jak wynika z pkt 47 niniejszego wyroku i zgodnie z wyrokiem Fediol/Komisja (EU:C:1989:254, pkt 19–22), uzasadniać odstępstwo od niedopuszczalności powołania się na reguły WTO przed sądem Unii, czyli warunek, zgodnie z którym zaskarżony akt Unii powinien wyraźnie odsyłać do konkretnych postanowień porozumień WTO.
- 60 Z całości powyższych rozważań wynika, że postanowienia GATT 1994 nie mogą stworzyć w odniesieniu do jednostek praw, na które mogłyby się one powoływać bezpośrednio przed sądem krajowym, aby sprzeciwić się stosowaniu określonej w art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1964/2005 stawki celnej wynoszącej 176 EUR za tonę.

W przedmiocie kosztów

- 61 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Postanowienia Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994, który zawarty jest w załączniku 1A do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), podpisanego w Marrakeszu w dniu 15 kwietnia 1994 r. i zatwierdzonego decyzją Rady z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji porozumień będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994), nie mogą stworzyć w odniesieniu do jednostek praw, na które mogłyby się one powoływać bezpośrednio przed sądem krajowym, aby sprzeciwić się stosowaniu określonej w art. 1 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1964/2005 z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie stawek celnych w odniesieniu do bananów stawki celnej wynoszącej 176 EUR za tonę.

Podpisy